

Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/746)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

26/8/2009

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1740/3596

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 10/8/2009 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişkikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı; beraberinde yalnızca sermaye değil, aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, gelişmiş ülke pazarlarına giriş olanağını da getiren doğrudan yabancı yatırımları taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye gelişinin özendirilebilmesi için, yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmış ve bugüne kadar 80 ülke ile anılan Anlaşma imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti arasında imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'nın esasları aşağıda özet halinde sunulmaktadır:

1. Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun koşulları yaratmak,

2. Türkiye ve Çek Cumhuriyeti'nde yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek,

3. Her iki ülkede, özel teşebbüsle devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek.

Anlaşma; Türkiye ve Çekoslovakya arasında 1992 yılında imzalanmış olan "Türkiye Cumhuriyeti ile Çek ve Slovak Federal Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın yerine geçmek üzere imzalanmıştır. Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile 1992 tarihli Anlaşma yürürlükten kalkacaktır. Bu kapsamda; Anlaşma, eskisi ile karşılaştırıldığında aşağıda sayılan yenilikleri getirmektedir:

- Anlaşmanın kapsamı, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ile uyumlu olacak şekilde, kısa dönemli portföy yatırımlarını kapsam dışı bırakacak ve sadece doğrudan yabancı yatırımları kapsayacak şekilde sınırlandırılmıştır.

- Anlaşmaya bölgesel ve ekonomik entegrasyona ilişkin detaylı hükümler dercedilerek; Anlaşmanın milli muamele ve en çok gözetilen ulus kaydına ilişkin hükümlerinin, Tarafların bir gümrük birliği, ekonomik ve parasal birlik ile ortak pazar ve serbest ticaret bölgesine üye olmaktan kaynaklanan avantajlara uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

- "Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması"nın yatırımcılar ile taraf devletlerden biri arasındaki uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin 8. Maddesinde, uluslararası tahkime sunulacak uyuşmazlıklara bazı sınırlamalar getirilmiştir. Buna göre, ancak ilgili mevzuata göre yapılmış veya onaylanmış ve fiili olarak başlamış yatırımlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü İçin Uluslararası Merkez (ICSID)'e sunulabilecek; gayrimenkullerden kaynaklanan uyuşmazlıklar, taraf devlet mahkemelerinin münhasır yetkisi dahilinde bulunduğu ICSID'e sunulamayacaktır.

- Anlaşma ayrıca, taraf devletlerin önemli güvenlik haklarına (kamu düzeni, uluslararası barış ve güvenliğin korunması ve yeniden tesisi ile tarafların gümrük birliği, ekonomik veya parasal birlik, ortak pazar veya serbest ticaret bölgesine üye olmalarından kaynaklanan hakları) ilişkin düzenleme yapma ve gerekli gördüğü tedbirleri alma yetkisini saklı tutan bir hüküm de getirmektedir.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören bu Anlaşma ile birlikte iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma, yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

7 Mart 2011

Esas No.: 1/746

Karar No.: 175

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 26/8/2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1/10/2009 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 3/3/2011 tarihli 23 üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde, Anlaşma'nın taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun koşulları yaratmak, yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek, yatırımlarla ilgili özel teşebbüsle ve devlet arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek amacıyla hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde, tanımlar, yatırımların teşviki ve korunması, millî muamele ve en çok kayırılan ulus muamelesi, kamulaştırma ve tazminat, ülkesine iade ve transfer, halefiyet, danışma, bir akit taraf ile diğer akit tarafın yatırımcıları arasındaki uyumsuzlukların çözümü, akit taraflar arasındaki uyumsuzlukların çözümü, önemli güvenlik hakları ve uygulama kapsamı başlıkları altında düzenlemeler öngören Anlaşma'ya bağlayıcılık kazandırılmasının Ülkemiz açısından faydalı olacağı ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Üye	Üye
<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Hüseyin Pazarıcı</i>	<i>Onur Öymen</i>
Karabük	Balıkesir	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Şükrü Mustafa Elekdag</i>	<i>Canan Kalsın</i>	<i>Mehmet Ufuk Uras</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Tuğcu</i>	<i>Mehmet Şahin</i>	<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>
Kütahya	Malatya	Mardin
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Ergun</i>	<i>Necip Taylan</i>	
Muğla	Tekirdağ	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÇEK CUMHURİYETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 29 Nisan 2009 tarihinde Prag’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÇEK CUMHURİYETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı V.

M. V. Gönül

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

F. N. Özak

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
ÇEK CUMHURİYETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI
ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti, (bundan sonra 'Akit Taraflar' olarak anılacaklardır.)

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Bu gibi yatırımlara uygulanacak muameleye ilişkin anlaşmanın sermaye ve teknoloji akımı ile Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını canlandıracağını kabul ederek,

Yatırımlar için istikrarlı bir ortam ve ekonomik kaynakların etkin ve tam kullanımının sağlanması için, yatırımlara adil ve eşit muamele edilmesi gerektiğinde mutabık kalarak, ve

Yatırımların teşviki ve karşılıklı korunması ile ilgili bir anlaşmanın ihdasına karar vermiş olarak,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. "Yatırımcı" terimi:

(a) her bir Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,

(b) her bir Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş ve merkezi o Akit Tarafın ülkesinde bulunan şirketleri, firmaları veya iş ortaklıkları gibi tüzel kişileri ifade eder.

2. "Yatırım" terimi, Uluslararası Para Fonu'nun tanımlaması çerçevesinde, ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın kanun ve mevzuatına uygun olmak koşuluyla, bir Akit Tarafın yatırımcısının diğer Akit Tarafın ülkesinde yaptığı doğrudan yatırımları ifade eder ve sınırlayıcı olmayacak şekilde, her türlü mal varlığını ve özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) bir şirketteki hisseler ve şirket tahvilleri ve şirketlere iştirakın diğer her türlü şekli,

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili mali değeri olan diğer haklar,

(c) taşınır ve taşınmaz mallar ve ipotek, tedbir, rehin gibi diğer haklar,

(d) patent ve ticari marka, ticari isim, teknik yöntem, sınai tasarım, know-how ve peştemaliye gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları,

(e) doğal kaynaklar ile ilgili imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları.

3. "Gelirler" terimi bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve özellikle, ancak bunlarla sınırlayıcı olmayacak şekilde kar, faiz ve temettüleri içerir.

4. “Ülke” terimi :

(a) Türkiye Cumhuriyeti bakımından, ülkesi ve kara suları yanında uluslararası hukuka uygun olarak doğal kaynakların araştırılması, kullanılması ve korunması amaçlarıyla üzerinde yargılama yetkisine ve egemenlik haklarına sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Çek Cumhuriyeti bakımından, uluslararası hukuka göre, Çek Cumhuriyeti’nin üzerinde egemenlik, egemenlik hakları ve yargılama yetkisini kullandığı Çek Cumhuriyeti ülkesini ifade eder.

MADDE 2

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Akit Taraf diğer Akit Tarafın yatırımcılarını kendi ülkesinde yatırım yapmaları için teşvik edecek ve uygun koşulları yaratacak ve kanun ve yönetmelikleri çerçevesinde bu gibi yatırımları kabul edecektir.

2. Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları her zaman adil ve hakkaniyete uygun bir muameleye tabi tutulacak ve diğer Akit Tarafın ülkesinde tam koruma ve güvenlikten yararlanacaktır. Hiç bir Akit Taraf makul olmayan ve ayrımcı tedbirlerle bu gibi yatırımların işletilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, faydalanılmasına, genişletilmesine veya elden çıkarılmasına hiç bir şekilde engel olmayacaklardır.

MADDE 3

Milli Muamele ve En Çok Kayırılan Ulus Muamelesi

1. Her bir Akit Taraf kendi ülkesinde diğer Akit Taraf yatırımcılarının kurulmuş olan yatırım ve gelirlerine, hangisi daha elverişli ise, benzer durumlarda kendi yatırımcılarının yatırımlarına ve gelirlerine veya herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına ve gelirlerine tanıdığı muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde adil ve hakkaniyete uygun muamele edecektir.

2. Her bir Akit Taraf kendi ülkesindeki diğer Akit Taraf yatırımcılarına, yatırımlarının işletilmesi, sürdürülmesi, kullanımı, faydalanılması veya elden çıkarılması bakımından adil ve hakkaniyete uygun ve kendi yatırımcılarına veya üçüncü bir ülkenin yatırımcılarına tanıdığı muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde, hangisi daha elverişli ise, o şekilde muamele edecektir.

3. Akit Tarafların ülkeye giriş, geçici ikamet ve yabancıların istihdamı konularındaki kanun ve yönetmeliklerine tabi olarak;

(a) Akit Taraflardan her birinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden Akit Tarafın bir yatırımcısının gerekli miktarda sermaye veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu bir yatırımın kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla veya işletilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere diğer Akit Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına izin verilecektir.

(b) bir Akit Tarafın yürürlükteki kanun ve yönetmeliklerine uygun olarak yasal şekilde kurulan ve diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımı olan şirketlere seçtikleri idari ve teknik personeli, milliyeti ne olursa olsun, istihdam etme izni verilecektir.

4. İşbu Maddenin Milli Muamele ve En Çok Kayırılan Ulus Muamelesine dair hükümleri, bir Akit Tarafın bir gümrük birliği, ekonomik veya parasal birlik, bir ortak pazar veya serbest ticaret bölgesi üyesi olarak, yükümlülükleri çerçevesinde tanıdığı avantajlara uygulanmayacaktır.

5. Her bir Akit Taraf diğer Akit Tarafın bir gümrük birliği, ekonomik veya parasal birlik, bir ortak pazar veya serbest ticaret bölgesi üyesi olarak yükümlülüklerinin bu gümrük birliği, ekonomik veya parasal birlik, ortak pazar veya serbest ticaret bölgesinin bir uluslararası anlaşması veya karşılıklılık anlaşmasından kaynaklanan yükümlülükleri içerdiğini kabul eder.

6. İşbu Anlaşmanın hükümleri, bir Akit Tarafı, tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenlemeden kaynaklanan ve bu gibi bir anlaşmanın tarafı olan Akit Tarafça sağlanan herhangi bir muameleyi, önceliği veya ayrıcalığı diğer Akit Tarafın yatırımcılarına veya bu gibi yatırımcıların yatırımlarına veya gelirlerine sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanmayacaktır.

MADDE 4

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde ve anında, yeterli, etkin tazminat ödenerek, hukuka ve işbu Anlaşmanın 2'nci Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplere uygun olarak yapılanlar dışında kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan uygulamalara maruz bırakılmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya duyurulduğu tarihten önceki gerçek piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikme olmaksızın ödenecek ve değiştirilebilir bir para birimi üzerinden serbestçe transfer edilebilir olacaktır. Gecikme olması halinde, ödeme faiz içerecektir.

3. Yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık, veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Akit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tedbirler ile ilgili olarak, kendi yatırımcılarına ya da herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE 5

Ülkesine İade ve Transfer

1. Avrupa Topluluğu'nca kabul edilecek tedbirler saklı olmak üzere, her bir Akit Taraf bir yatırımla ilgili bütün transferlerin serbestçe ve gecikme olmaksızın kendi ülkesinden içeri ve dışarı yapılmasına iyi niyetle izin verecektir. Bu gibi transferler, sınırlayıcı olmamak şekilde, özellikle aşağıdakileri içine alır:

(a) gelirler,

(b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,

(c) Madde 4 çerçevesinde tazminat,

(d) yatırımlarla bağlantılı borçlardan doğan ana para ve faiz ödemeleri,

(e) diğer Akit tarafın ülkesindeki bir yatırımla ilgili çalışma iznini almış olan bir Akit tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,

(f) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapılmış olduğu ya da yatırımcının rızası olması kaydıyla herhangi bir serbestçe değiştirilebilir para birimi üzerinden transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru esas alınarak yapılacaktır.

MADDE 6

Halefiyet

1. Eğer bir Akit Taraf yatırımcısının yatırımı, ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigorta edilmişse; garantörün veya sigortalayanın bir garantinin şartlarından, sigorta sözleşmesinden veya yatırımcı ile garantör arasındaki diğer herhangi bir yasal işlemden kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafa tanınacaktır.

2. Garantör veya sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili sorumlulukları da üstlenecektir. Halef olunan haklar ve talepler yatırımcının orijinal haklarını ve taleplerini aşmayacaktır.

3. Bir Akit Taraf ile garantör veya sigortalayan arasındaki uyumsuzluklar işbu Anlaşmanın 8'inci Maddesinin hükümlerine göre çözümlenecektir.

MADDE 7

Danışma

Akit Taraflar, içlerinden birinin isteği üzerine, işbu Anlaşma ile ilgili herhangi bir uyumsuzluğu engellemek veya çözmek ya da Anlaşmanın yorumu veya uygulanması ile ilgili herhangi bir konuyu tartışmak üzere derhal danışmalarda bulunmaya rıza göstereceklerdir.

MADDE 8

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın yatırımcısı arasındaki bir yatırım ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafa yazılı olarak bildirilecektir. Bildirim uyuşmazlıkla ilgili ayrıntılı bilgi içerecektir. Mümkün olduğunca, yatırımcı ile ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları iyi niyetle danışma ve müzakereler aracılığıyla çözmeye gayret edecektir.

2. Eğer uyuşmazlıklar 1'inci paragrafta bahsedilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı ay içerisinde bu şekilde çözümlenemezse, uyuşmazlık yatırımcının seçebileceği, aşağıdaki çözüm yollarına sunulabilecektir:

(a) uyuşmazlığa taraf olan Akit Tarafın yetkili mahkemesi veya idare mahkemesi;

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)'nın Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir hakem mahkemesi, uyuşmazlığın tarafları bu kurallarda değişiklik yapmaya yazılı olarak karar verebilirler.

(c) "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez (ICSID).

3. Tahkim Heyeti, hukuk temelinde, aşağıdaki sıra dahilinde hukukun tüm kaynaklarını dikkate alarak karar verecektir:

- (a) işbu Anlaşmanın hükümleri;
- (b) Akit Taraflar arasındaki diğer ilgili Anlaşmalar;
- (c) kanunlar ihtilafı ile ilgili kurallar da dahil olmak üzere, sözkonusu yatırım ülkesinde yapılmış olan Akit Tarafın ulusal kanunları ve yönetmelikleri;
- (d) yatırım ile ilgili özel anlaşmaların hükümleri.

4. Bu Madde'nin 2'inci paragrafının hükümlerine bakılmaksızın;

a) 2'inci Madde çerçevesinde, yalnızca ilgili mevzuatına uygun olarak yapılmış veya onaylanmış ve etkin olarak kurulmuş yatırımlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) veya Akit Taraflarca üzerinde uzlaşılan diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasına sunulabilir;

b) gayrimenkuller üzerindeki mülkiyet hakları ve ayni haklara ilişkin uyuşmazlıklar tamamen ev sahibi Akit Tarafın ulusal mahkemelerinin yargılama yetkisi altındadır ve bu nedenle Yatırım Uyuşmazlıkları Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) ya da diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözümü mekanizmasına sunulamaz; ve

c) "Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin 64'üncü Maddesi ile ilgili olarak:

Türkiye Cumhuriyeti, "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin yorumu ya da uygulanmasıyla ilgili olarak Akit Taraflar arasında ortaya çıkmış ve görüşmeler yoluyla çözülmemiş herhangi bir uyuşmazlığın Uluslararası Adalet Divanı'na götürülmesini kabul etmeyecektir.

5. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Akit taraf verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE 9

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Cözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı ay içerisinde yukarıda geçen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli tahkim heyetine sunulabilir.
2. Talebin alınmasından itibaren üç ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Tarafların belirtilen süre içinde hakemi tayin etmemesi halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını isteyebilir.
3. Eğer her iki hakem atanmalarından sonraki iki ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.
4. Eğer, bu Madde'nin 2'inci ve 3'üncü paragraflarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu olan görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Tarafların vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim Heyeti, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içerisinde bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak, ve tahkim heyeti, hangisi daha sonra gerçekleşirse, duruşmaların bittiği tarihten veya son beyanlardan sonra üç ay içinde karara varacaktır.

7. Tahkim Heyeti oy çokluğu ile karara varacaktır. Karar Akit Taraflar için nihai ve bağlayıcı olacaktır.

8. Her bir Akit Taraf kendi üyesinin ve tahkim duruşmalarındaki temsilinin masraflarını üstlenecektir; Başkanın masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Akit Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

9. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 8'inci Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeyse, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE 10

Önemli Güvenlik Hakları

1. İşbu Anlaşma Akit Taraflardan her birinin:

(a) kamu düzeninin korunması,

(b) uluslararası barış veya güvenliğin korunması veya yeniden tesisine yönelik yükümlülüklerinin yerine getirilmesi, veya

(c) Akit Tarafın bir gümrük birliği, ekonomik veya parasal birlik, ortak pazar veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden kaynaklanan haklarını içerebilecek önemli güvenlik haklarının korunması için gerekli tedbirleri almasını engellemez.

2. İşbu Madde'nin 1(c) paragrafına uygun olarak, Akit Taraflardan birinin, diğer Akit Tarafa karşı kendisinin bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya bir serbest ticaret bölgesine üyeliğinden kaynaklanan haklarına dayanan herhangi bir eylemde bulunması veya tedbir alması durumunda, kendisine karşı bu gibi eylemler veya tedbirler alınan diğer Akit Taraf karşılıklılık ilkesi çerçevesinde ilk Akit Tarafa karşı benzer eylemlerde bulunabilir veya tedbirler alabilir. Böyle bir durumda, bu gibi tedbirlerden etkilenen ilk Akit Tarafın yatırımcıları bu gibi tedbirler neticesinde gördükleri zararların tazmini amacıyla işbu Anlaşmanın 8'inci Maddesi çerçevesinde uluslararası tahkime başvuramazlar.

MADDE 11

Uygulama Kapsamı

İşbu Anlaşma'nın hükümleri bir Akit Taraf yatırımcıları tarafından diğer Akit Tarafın ülkesinde gelecekte yapılacak yatırımlar yanında işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte Akit Tarafların kanunlarına uygun olarak mevcut bulunan yatırımlara da uygulanır. Bununla birlikte, işbu Anlaşma'nın hükümleri, Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce meydana gelmiş olaylardan kaynaklanan hak talepleri veya Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce çözüme kavuşturulmuş taleplere uygulanmaz.

MADDE 12

Yürürlüğe Girme, Süre ve Fesih

1. Her bir Akit Taraf, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için kendi ülkesinde gerekli görülen anayasal gerekliliklerin tamamlandığını yazılı olarak diğerine bildirecektir. İşbu Anlaşma iki bildirimin sonuncusundan sonra altmışıncı günde yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacaktır ve işbu Madde'nin 2. paragrafınca yürürlükten kaldırılmadığı sürece yürürlükte kalmaya devam edecektir.
2. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafa bir yıl öncesinden yazılı bildirimde bulunarak, ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra herhangi bir zamanda İşbu Anlaşmayı feshedebilir.
3. İşbu Anlaşma Akit Taraflar arasındaki yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Bu gibi bir değişiklik, her bir Akit Tarafın diğerine böyle bir değişikliğin yürürlüğe girmesi için gereken tüm dahili işlemleri tamamladığını bildirdiğinde yürürlüğe girecektir.
4. İşbu Anlaşmanın fesih tarihi öncesinde yapılan veya edinilen ve bu Anlaşma'nın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlar hususunda, işbu Anlaşmanın 1-11 Maddelerinin hükümleri fesih tarihinden itibaren bir on yıl daha geçerli olmaya devam edecektir.
5. İşbu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, 30 Nisan 1992 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Çek ve Slovak Federal Cumhuriyeti arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması" anlaşması" yürürlükten kalkar.

İşbu Anlaşmayı Tarafların yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamıştır.

Prag'da 29 Nisan 2009 tarihinde Türkçe, Çek ve İngilizce dillerinde, eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

Yorumda farklılık halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA

ÇEK CUMHURİYETİ
ADINA

Koray TARGAY
Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi

Eva FILIPI
Çek Cumhuriyeti Büyükelçisi

